

Микола Ващук.

Через вогонь в безсмертя

«Зупинка імені Миколи Ващука. Кінцева» - таке оголошення щодня чують вінничани в міському громадському транспорті, ідучи до мікрорайону «Вишенька».

А на інформаційному плакаті, розташованому

на зупинці написано:

«Ващук Микола Васильович (1959-1986). Ліквідатор аварії на Чорнобильській АЕС, командир відділення пожежної охорони м. Прип'ять. Герой України (2006). Брав безпосередню участь у гасінні пожежі на АЕС в ніч з 25 на 26 квітня 1986 р. Помер від тривалого впливу радіаційного опромінення високого рівня. Випускник Вінницького училища професійної підготовки співробітників пожежної охорони (1983)».

Микола Ващук – один із шести пожежних, які загинули від радіоактивного опромінення, отриманого в результаті гасіння пожежі на Чорнобильській АЕС.

Горем і болем увійшов у наше життя Чорнобиль, що розділив долю людей на дві частини – до 26 квітня і після. Цим частинам в народі

вже дано назву – два кольори часу.

Тієї весняної ночі почалася Чорнобильська ера. Страшна стихія розверзла пащу атомної електростанції, і величезні невидимі хмари радіації попливли над землею.

***Над краєм поліським, зеленим, спокійним,
розміреним, тихим,
здійнялася чорна хмара,
накрила все атомним лихом.
Накрила усе «покривалом»: і небо, і поле, і води,
І горе котилося валом в згорьовані душі народу.***

Першими, хто прибув і кинувся у смертельний двобій з атомною стихією, були пожежники. Вони рятували станцію і людей, не думаючи про себе, хоча добре усвідомлювали небезпеку. У кожного з них була сім'я, діти.

Микола Ващук прожив дуже коротке життя, на момент аварії йому було неповних 27 років. Народився він 5 червня 1959 року в селі Велика Хайча Овруцького району на Житомирщині у селянській родині.

В селі Миколу знав кожний. Тут рожевим птахом пролетіло його дитинство. Тут у 1974 році закінчив хлопець 8 класів. Сюди не раз приїздив, навчаючись в одному з Київських профтехучилищ і вже працюючи пожежником на Чорнобильській АЕС. Після закінчення середньої школи працював у Києві на заводі

«Більшовик». У 1978-1980 роках проходив службу у лавах Радянської Армії. У 1982 році був прийнятий на роботу в органи внутрішніх справ на посаду пожежного б-ї самостійної воєнізованої пожежної частини (СВПЧ-6) з охорони міста Прип'ять. З лютого 1985 року працював командиром відділення СВПЧ-6.

При ліквідації виробничих аварій, пожеж, загорянь працював сміливо і рішуче, виявляючи розумну ініціативу. Користувався повагою в колективі. Молодий, веселої вдачі, закоханий у спорт, працелюбний, добрий – таких, як він, шанують люди, люблять рідні, таким, як він, жити та й жити. Але сталася біда.

...Була тепла квітнева ніч, одна з кращих ночей року, коли листя зеленим туманом покриває дерева. А місто спало, спала Україна, не відаючи про велику біду, яка прийшла на її землю.

26 квітня 1986 року.

Субота. 1 год 22 хв 40 с.

Натиснуто кнопку аварійної зупинки реактора. А через декілька секунд – вибух, після якого четвертий енергоблок перетворився на суцільну руїну: обпалений бетон, покривлена арматура, зруйновані стіни, купи цегли.

У ту страшну квітневу ніч начальником чергового пожежного караулу був лейтенант Володимир Правик. З ним були його друзі-пожежники: Микола Ващук, Василь Ігнатенко, Віктор Кібенок, Микола Титенок, Володимир Тишура та інші.

Рідні розповідають, що того дня Микола чергував замість товариша — так заробляв собі вихідні, на початку травня мав одружитися.

Прибувши на місце аварії на чолі відділення, сержант Ващук правильно оцінив обстановку й організував особистий склад на виконання бойових завдань. Установив автодрабину між третім і четвертим енергоблоками. Його відділення проклало робочу рукавну лінію на покрівлю.

Працюючи із стволом на великій висоті в умовах високого рівня радіації, температури й задимленості, особистим прикладом надихнув відділення на сміливі й самовіддані дії з гасіння пожежі.

Завдяки рішучості й стійкості пожежників поширення вогню в бік третього енергоблоку було зупинено. О 4 год 50 хв пожежу локалізовано.

Після тривалого впливу високого рівня радіаційного опромінення, теплового виділення та задимлення Миколу Ващука було виведено з бойової обслуги і госпіталізовано. Лікувався він у спеціальній клініці Москви, однак доза опромінення була надто високою.

Помер Микола Васильович 14 травня 1986 року. Поховали його у Москві на Митинському кладовищі.

Указом Президента України Віктора Ющенка № 328/2006 від 21 квітня 2006 року за геройський подвиг в ім'я життя нинішніх і прийдешніх поколінь,

особисту мужність і самопожертву, виявлені у ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС командирі відділення 6-ї самостійної воєнізованої пожежної частини по охороні міста Прип'яті Київської області Миколі Васильовичу Ващуку посмертно присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

Нагороджений він й орденом Червоного Прапора (25.09.1986, посмертно, за мужність, героїзм і самовіддані дії при ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС); хрестом «За мужність» (08.05.1996, посмертно, за особисту мужність і відвагу, виявлені у ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС).

Ім'я Героя вибито на одній із плит меморіалу Героям-чорнобильцям у Києві на перетині бульвару Верховної Ради та проспекту Миру; меморіалу загиблим працівникам МВС України у Києві на Солом'янській площі; на стелі з іменами Героїв-чорнобильців у Сімферополі у парку Гагаріна біля входу з вулиці Павленко. Бюст Герою встановлено у Києві на алеї Героїв-чорнобильців на перетині проспекту Перемоги та вулиці Чорнобильської.

21 квітня 2011 року у Києві біля будівлі, де працював оперативний штаб протипожежної служби з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС відкрито пам'ятник пожежним-чорнобильцям, а на фасаді будівлі їм встановлено меморіальну дошку.

У квітні 2016 року до 30-х роковин з дня аварії на

ЧАЕС у Києві на фасаді будівлі Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій в Київській області встановлено барельєф Героя.

- Коли проїжджати повз нашу школу, то не можна не помітити пам'ятник біля неї, оточений, мов охоронцями, двома тополями. Це пам'ятник Миколі Васильовичу Ващуку – пожежнику-чорнобильцю. Це бронзове погруддя, що стоїть на постаменті з червоного граніту висотою 3,4 метри, - розповідає міський голова села Велика Хайча Коруд Іван Ярославович.

Непомітно, як вода у річці, спливають роки, забираючи з собою радість і печалі, горе та страждання. Відтоді, як над зруйнованим реактором Чорнобильської АЕС побудували «Укриття», пройшло більше 30 років. Та біль, який приніс з собою Чорнобиль, назавжди залишиться з нами, адже він забрав тисячі життів, змінив долі мільйонів.

Але залишається головне – пам'ять про Чорнобиль! Пам'ять – найболючіша рана...

Ми завжди будемо пам'ятати героїв, які ціною власного життя зупинили ядерного монстра і щиро дякувати усім ліквідаторам за наше безпечне сьогоднішнє. Про їхню мужність написані вірші, їхні імена вкарбовані в пам'ять українців.

Коли зловісна блискавиця
Сторуко в серце уп'ялась
І обпалила ваші лиця
І в танці дикому зайшлась
Коли вже хмари спопеліли

У знавіснілому вогні, –
Ви смерть приборкати зуміли
На тім останнім рубежі
Не віддали їй на поталу
Світанків наших ніжний щем
Ви як один супроти стали
Пекельним січені дощем
У тій жорстокій веремії
Ви до кінця тримали бій
І пронесли свої надії
Крізь вогнецвіт своїх надій.
Шумлять жита, як і раніше,
Пливуть у небі літаки...
За вас історія допише
Суворі подвигу рядки.

Віктор Задворний

Використані джерела

Ващук Микола Васильович (05.06.1959 – 14.05.1986)

[Електронний ресурс] // Герої України : вебсайт. –

Режим доступу:

<http://www.ukrgeroes.com.ua/VaschukMVpam.html>. –

(дата звернення: 25.04.20). – Загол. з екрана.

Історія села Велика Хайча [Електронний ресурс] //

Овруцька міська рада : вебсайт. – Режим доступу:

<https://bit.ly/2VGTQsG> (дата звернення: 25.04.20). –

Загол. з екрана.

Пекарська Ада Чорнобиль біллю озивається...

[Електронний ресурс] /А. Пекарська // Вісник Розділля :

вебсайт. – Режим доступу: <https://bit.ly/3aA1YQ0> (дата

звернення: 25.04.20). – Загол. з екрана.

Улица Николая Ващука. Винница. [Электронный ресурс]

// Komariv : вэбсайт. – Режим доступа:

<https://komariv.livejournal.com/112633.html>. – (дата

просмотра: 25.04.20). – Назв. екрана.

Автор ідеї віртуальної бесіди завідувачка відділу

обслуговування навчальною літературою

Суровенко Ганна

Науково-технічна бібліотека Вінницького

національного технічного університету.

library@vntu.edu.ua

Вінниця 2020

